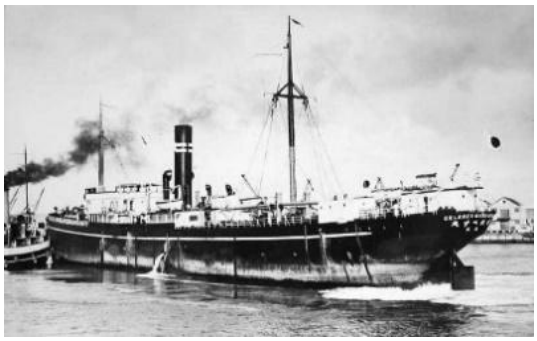
Hendrik Hardeman

Hendrik Rijk Hardeman is geboren op 27 juli 1906 in Veenendaal. Hij was de zoon van Wouter Jacobus Hardeman en Elisabeth de Ruiter. Hendrik was getrouwd met Wilhelmina de Geit. In 1935 wordt in Bandung hun zoon Wouter Juriaan geboren. Vlak voor de oorlog woonde het gezin in Batavia. Hendrik was daar leraar aan de MULO.

Tijdens de mobilisatie was hij Landstorm sergeant 1e klas bij de infanterie. Hij werd op 8 maart 1942 krijgsgevangen gemaakt en geïnterneerd in kampen op Java. Op 15 januari 1943 ging hij met de Harugiku Maru 2 (Van Waerwijck, een oud-KPM-schip) met 3188 krijgsgevangenen (allen Nederlanders) uit Batavia naar Singapore; de krijgsgevangenen waren merendeels afkomstig uit het kamp Kampong Makassar. Tijdens de overtocht van de Javazee was geen schip te zien, ook geen begeleidend schip. Dit transport is bekend als Java Party 9, het 9e krijgsgevangenen-transport dat van Java vertrok. Drie dagen later kwam het schip aan in Singapore. De volgende dag werden de krijgsgevangenen met vrachtauto's over-gebracht naar het Changi-kamp. Van daar gingen ze met de trein naar Thailand om te werken aan de Birmaspoorweg.

Hendrik kwam terecht in kamp Chungkai in Thailand. Kamp Chungkai lag 57 km van Non Pladuk, aan de samenvloeiing van de twee grote rivieren, de Mae Khlaung en de Khwae Noi. Hier werd gewerkt aan twee bruggen over de rivier de Kwai. Het kamp werd later een groot hospitaalkamp met heel veel zieken, die terugkwamen van de hoger gelegen werkkampen langs de spoorlijn. Het was tevens een doorgangskamp voor mannen, die op weg waren naar de hoger gelegen werkkampen. Chungkai werd geopend in november 1942 en bleef in bedrijf tot het in juni 1945 werd gesloten. Tijdens zijn krijgsgevangenschap was hij daar aanwezig bij de oprichting van de Kapitein Servaes Stam op 2 december 1943. Veel scouts uit Java vonden elkaar daar weer. Deze stam heeft bestaan tot mei 1944.

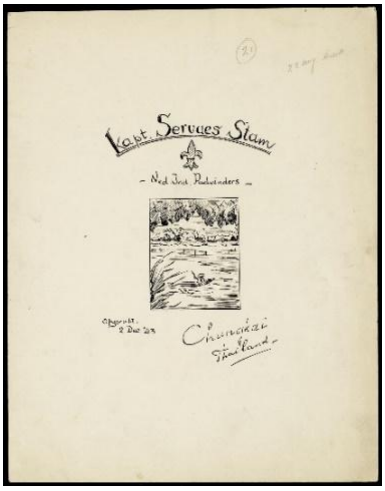
Op 4 juli 1944 vertrok hij vanuit Singapore aan boord van de Hofuku Maru met als bestemming Japan. Aan boord waren de scouts Marinus Grimminck, Hendrik Hardeman en Johannes de Weerd. Het schip was onderdeel van een konvooi dat van Singapore naar Miri (Borneo) ging. In de vrachtschepen werden meer dan 5000 krijgsgevangenen vervoerd. Door motorproblemen belandde de Hofuku Maru op 19 juli 1944 in Manilla. Tijdens het twee maanden durende verblijf waarbij de motoren werden gerepareerd, bleven de gevangen aan boord. De omstandigheden waren beestachtig en diverse mannen kwamen om door ziekte en gebrek aan eten en drinken. Op 20 september voer het schip weer uit in konvooi richting Japan. Aan boord van de Hofuku Maru waren 1289 Nederlandse

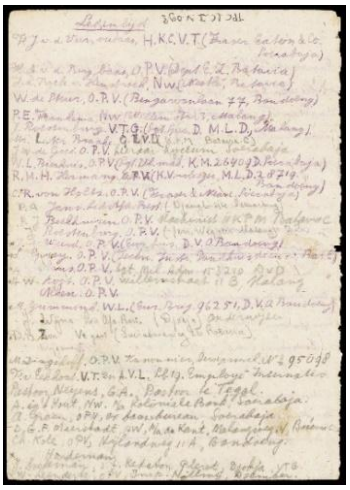
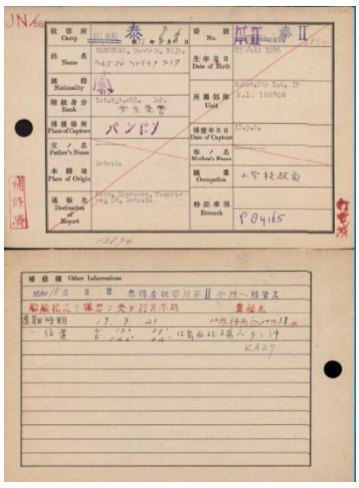
en Britse krijgsgevangenen. Op 21 september 1944 werden - vermoedelijk - alle schepen van het konvooi ten westen van het eiland Luzon door Amerikaanse bommenwerpers tot zinken gebracht. Volgens de bronnen kreeg de Hofuku Maru 2 voltreffers waardoor het in twee minuten zonk. 1047 van hen overleefden dit niet.

Hendrik kreeg een zeemansgraf.

Meer informatie

Kapt. Servaes Stam Ned. Ind. Padvinders opgericht 2 Dec'43 Chungkai Thailand' - Het Geheugen (delpher.nl)
Achter-kawat-en-Gedek.pdf (s-i-d.nl)
Java Party 12 (japansekrijgsgevangenkampen.nl)
Hendrik Rijk Hardeman (oorlogsgravenstichting.nl)
Tacoma Maru 2
Hofuku Maru
Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia
De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek
Birma-Siam Spoorweg - SHBSS
Japans vrachtschip, de Hofuku Maru, met Nederlandse krijgsgevangenen ontdekt | Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.